Fynd av för Sverige nya och sällsynta skinnbaggar (Hemiptera Heteroptera)

GÖSTA GILLERFORS & CARL-CEDRIC COULIANOS

Gillerfors, G. & Coulianos, C-C.: Fynd av för Sverige nya och sällsynta skinnbaggar (Hemiptera, Heteroptera). **[Records of true bugs (Hemiptera Heteroptera) new or rare to Sweden.]** – Entomologisk Tidskrift 126 (4): 215-224. Uppsala, Sweden 2005. ISSN 0013-886x.

The following species are reported new to Sweden including notes on localities and habitat: *Deraeocoris flavilinea* (A. Costa), *Lygus maritimus* Wagner, *Megalocoelum beckeri* (Fieber), *Pithanus hrabei* Stelik, *Trigonotylus fuscitarsis* Lamme, *Orthotylus adenocarpi* (Perris), *Campyloneura annulicorne* (Signoret), *Macrotylus cruciatus* (R. F. Sahlberg), *Monosynamma maritima* (Wagner), *Anthocoris sarothamni* Douglas & Scott, *Brachysteles parvicornis* (A. Costa) and *Trapezonotus dispar* Stål. New province records and habitat notes are given for an additional 39 species.

Gösta Gillerfors, Maskrosstigen 23, S-432 36 Varberg.
E-post: goesta.gillerfors@telia.com
Carl-Cedric Coulianos, Kummelnäsvägen 90, S-132 37 Saltsjö-Boo.
E-post: cc.coulianos@zeta.telenordia.se

Det har nu gått tämligen lång tid sedan den senaste förteckningen över de svenska skinnbaggarna och deras landskapsutbredning utkom (Coulianos & Ossiannilsson 1976). Under denna tid har det skett åtskillig samlar- och undersökningsverksamhet vilket inneburit en väsentligt utökad kunskap om den svenska skinnbaggsfaunans sammansättning och utbredning. Endast en mindre del av dessa nytillskott har dock publicerats och merparten kommer att redovisas i en ny checklista som är under arbete (Coulianos *in prep.*). I föreliggande artikel vill vi rapportera några av de intressanta fynd som gjorts avseende för landet nya arter, nya landskapsfynd av några intressanta arter samt fynd av några rödlistade arter.

Förutom våra egna fynd redovisas fynd av andra samlare vilka godhetsfullt sänt oss material för bestämning samt material som vi studerat i museisamlingar. Om intet annat nämns finns beläggexemplar i samlarens egen samling. I nedanstående förteckning används följande förkortningar: CC = Carl-Cedric Coulianos, GG = Gösta Gillerfors, GNM = Göteborgs Naturhistoriska Museum, NRM = Naturhistoriska Riksmuseet, Stockholm, SLU = Sveriges Lantbruksuniversitet, Entomologiska institutionen, Uppsala, ZML = Zoologiska Museet, Lunds universitet. Rödlistekategorier följer Gärdenfors (2005).

DIPSOCORIDAE

Cryptostemma pusillimum (J. Sahlberg, 1890). Sk, Ljunghusen 29.10.2002 1 ex (A. Dufberg coll. GG). Ny för Sk. Den lever bland *Sphagnum* mossor. Arten är i Sverige tidigare endast känd från Nr, Up och Dr på sammanlagt fyra lokaler. Frågan är om det beror på att den är sällsynt eller förbisedd på grund av sin ringa storlek. Arten är 0,8-1.2 mm lång och vår minsta skinnbagge. Den är funnen i våra nordiska grannländer och är en nord- och mellaneuropeisk art.

Cryptostemma waltli (Fieber, 1860). Sk, Ålabodarna, 18.10 1981, 1 ex., Ha, Valinge 18.4 1996, 1 ex., Öl, Kinda mosse, 11.4 1996, 1 ex (samtliga leg. GG). Ny för respektive landskap. Arten lever på skuggiga, fuktiga platser i mossa (*Hypnum, Sphagnum)* främst i skogsmark men

också längs bäckar och diken i mer öppen terräng. Enligt Southwood & Leston (1959) är närvaron av strömmande vatten avgörande för artens förekomst. Den är funnen i våra grannländer och är utbredd i Europa från polcirkeln i norr till Italien i söder.

CORIXIDAE

Corixa panzeri Fieber, 1848. Öl, Triberga, 25.5.1995. Vid håvning efter vatteninsekter i den stora väten vid östra kustvägen togs ett exemplar (leg. GG), Go, Hemse 28.5 1995 och senare. Flera ex har tagits i en ganska stor och djup branddamm på sandmark med rik vattenvegetation (leg. GG). Ny för Öl och Go. I Sverige tidigare funnen i Sk och Ög (uppgiften för Ha i Coulianos & Ossiannilsson 1976 beror på felbestämning och utgår). Funnen i Danmark och förekommer i ett stråk efter Nordsjökusten till Brittiska öarna och med spridda förekomster i övriga Europa men med stora luckor (Jansson 1986).

Hesperocorixa moesta (Fieber, 1848). Ha, Laxvik, 16-18.5 1948 1♂ leg. P. Ardö coll ZML), Öl, Högsrum i brunmossekärret öster om landsvägen mitt emot Halltorps gård 5.8 1971, 1♂ (leg. CC), 2 km SO Torslunda k:a i grävd damm på sandig mark med sparsam vattenvegetation, 1♂ (leg. CC). Ny för Ha och Öl. Tidigare känd från Sk, Bl, och Go. Ny lokal på Go: Träkumla, 12.9 1972 där två ex håvades i en grund, mindre damm i en gammal sandtäkt (leg. GG). En i Sverige relativt sällsynt art.

Sigara dorsalis (Leach, 1817). Ha, Ullared, Hjärtaredsjön 5.9 1995, två ex (leg. GG), Vg, Gårdsjöbäcken RN 652260/141630 12.5 1983 1♂ 3♀ och 13.6 1988 1♂ 3♀(leg. P-E. Lingdell det. CC). Bo, Nordre älv RN 642015/127695 27.4 1984 1♂(leg. P-E. Lingdell det. CC), Vr, Millesvik, Hövik 19.7. 1980 , 1♂ 1♀, Stavnäs, N. Klässebol 9.8 1980 1♂ (leg. H.W.Waldén coll. GNM). Ny för respektive landskap. Utbredningen i Sverige otillräckligt känd bl.a. beroende på tidigare sammanblandning med den närstående arten *Sigara striata* (L.). Förekomsten i Norrland redovisas av Coulianos et al (1992). Förekommer i många typer av stillastående och långsamt rinnande vatten. Den föredrar neutralt svagt basiskt vatten med föga innehåll av multnande vegetation (Huxley 2003). Artens huvudutbredning i Europa är mer västlig, från Norge, Storbritannien, Frankrike till Italien (Jansson 1986).

Sigara hellensii (C. R. Sahlberg, 1819). Vg, Hällekis, 10.6 1997 (leg. GG). Arten var vanlig i en grund, mindre vattensamling med långsamt rinnande vatten som var en utvidgning av ett dike i ett gammalt stenbrott. Vid ena sidan växte bladvass och i vattnet fanns en del vattenväxter och alger. Rödlistad som sårbar (VU).

Sigara iactans Jansson, 1983. Arten anges för första gången från Sverige av Jansson (1996) men några fyndlokaler har ej publicerats. Vi har sett exemplar från följande lokaler. Sk, Lund 6.9 1923 1♂ (leg. M. Lindström coll ZML), Åkarp 24.3 1945 2♂ 4♀ (leg. H. Christoffersson coll ZML), Råådalen 13.6 1964 1♂ , Helsingborg, Berga 26.9 1964 (leg. E. Olofsson coll. ZML), Ven 1.8 1981 1♂, Krapperup 1.6 1985 1♂, Smygehamn 15.10 1985 1♂ (leg. S. Persson), Landskrona 31.10 1996 flera ex (leg. GG), Ha, Tvååker, Björkäng 30.9 1996 1 ex (leg. GG). På de två sistnämnda lokalerna togs den vid vattenhåvning i dammar på golfbana. Sådana dammar ger ofta bra utbyte av olika vatteninsekter. Ny för Ha. Arten påträffas ofta tillsammans med den närstående *Sigara falleni* (Fieber, 1948). Så är fallet med fyra av de skånska lokalerna ovan. Detta förhållande rapporteras även från Danmark (Damgaard 1997) och Nederländerna (Aukema et al 2002). Enligt Jansson (1986) förekommer arten i två skilda utbredningsområden, ett i norr i Östersjöområdet och ett i sydost vid Svarta Havet.

Sigara longipalis (J Sahlberg, 1878). Sk, Ulstorp 15.9 1996. Två ex håvades i en vattensamling i ett gammalt stenbrott (leg. GG), Ha, Tvååker, Björketorp 3.10 1996 i en damm på golfbana ett ex (leg. GG), Vg, Hisingen, Tuve, Grimbo damm 7.10 1868 1♂, Göteborg, Hedlunds sjö 20.9 1869 (leg A.W. Malm coll GNM det. CC). Ny för Ha och Vg. En i Sverige sällsynt och mycket lokalt förekommande art. Enligt Jansson (1986) har den sin mera koncentrerade förekomst i Norra Tyskland och Danmark samt i Volgaområdet.

NOTONECTIDAE

Notonecta maculata (Fabricius, 1794). Sk, Eslöv, 15.9 1996, tre ex håvades i damm på golf-

bana (leg GG), Ha, Dagsås 18.9 1996 i en damm på sandig mark med ganska rik växtlighet, Tvååkersån 24.9 1996, Skrea 4.11 1996 (leg GG), Öl, 1,5 km NNV Torslunda k:a i grävd, måttligt vegetationsrik damm 23.7 1985 1♀ och 10.8 1990 6 ex. (leg. CC), Go, Lau, vid bäck 2 ex, i vät 1 ex 12.8 1934 (leg. H. Lohmander coll GNM), Träkumla i damm på sandig mark 12.9 1996, 1 ex (leg. GG), Vg, Göteborg, Påvelund 22.9 1975 1♀ (leg. H. Eliasson coll GNM), Gräfsnäs 27.8 1977 2 ex (leg.B. Ödarp coll NRM). Arten har nyligen rapporterats ny för Ha, strax N om Råå i litet hällkar av Carlsson (2004). Ny för Öl, Go och Vg. Förmodligen ej så sällsynt i södra Sverige. I övriga Norden funnen i Danmark. Arten har en vidsträckt utbredning i Europa utom norra delen.

Notonecta obliqua Thunberg, 1787. Ha, Dagsås 28.9 1996 6 ex i samma damm där *N. maculata* förekom (leg. GG). Arten har nyligen rapporterats från Ha av Carlsson (2004) även här tillsammans med *N. maculata*. I övriga Norden funnen i Danmark. Den har en mer mellan- och sydeuropeisk utbredning än föregående art.

Notonecta reuteri Hungerford, 1928. Ha, Tvååker, Björkäng 30.9 1996 5 ex håvades i dammar på därvarande golfbana (leg. GG), Öl, 2 km SO Torslunda k:a i bevattningsdamm med tämligen rik vegetation 18.7 2000 2♀ (leg. CC), Vg, Östad, Mjörn, 1,6 km NO Mjörnsjö station 20.7 1969 2♀ (leg. L. Andersson m.fl coll GNM), Up, Boo, Myrsjön 15.8 1968 1♀, Boo, Krokträsken 1.10 1983 1♀ (leg. CC), Hållnäs, Turmansören (utanför Fågelsundet), juli 1988(leg. B.G. Svensson). Ny för respektive landskap. Arten har en mer nordlig utbredning än *N. obliqua* och saknas i den södra delen av Europa (Polhemus 1995).

PLEIDAE

Plea minutissima Leach, 1817. Sk, Benestad 11.11 1995 flera ex i en vattensamling i en större sandgrop (leg. GG), Hyby 7.5 2005 talrik i en damm i betesmark (leg, CC), Ha, Lilla Böslid RN 132515/637850 20.4 1996 1 ex (leg. P. Nolbrant coll GNM), Öl, S. Möckleby Stormaren 27.9 2003 2 ex, Resmo, Gynge, damm okt. 2003 (leg. H. Lundkvist), Go, Västergarn i dammar på golfbanan 8.9.1997. Vid genomgång av driftmaterial som hade spolats upp på sandstranden vid Sandvik påträffades ett ex 10.6 2000 (leg. GG). Alla insekter som fanns i driftmaterialet förekommer på Gotland och troligen kom också *Plea* därifrån. Ny för Ha, Öl och Go. Hittills föreligger tämligen få fynd av arten från Sverige men den är troligen förbisedd p.g.a sin ringa storlek och är sannolikt rätt utbredd i sydliga delen av landet.

MIRIDAE

Deraeocoris flavilinea (A. Costa, 1862). Ha, Varberg 23.7.2005 (leg. GG). Ett ex av denna oväntade, sydliga art erhölls vid bankning av sälg invid Varbergs järnvägsstation. Ursprungligen ansågs den vara en endemisk art för Italien men för cirka 20 år sedan dök den upp i Tyskland och är numera utbredd i större delen av Väst- och Mellaneuropa och den är tydligen på snabb spridning. Nämnas kan att vid bankning av hassel i Alnarp, Skåne 15.8.2005 föll det ned ett ex av *Deraeocoris* som troligen var *flavilinea* men tyvärr hann den smita. Den lever av olika bladlöss på lövträd som lind, lönn, hassel, ask och hagtorn (Wachmann m.fl. 2004).

Deraeocoris lutescens (Schilling, 1837). Sk, Ålabodarna 1.9 1995 (leg. GG), Ha, Varberg 5.10 2002, två ex bankade på lönn och alm (leg. GG), Go, Klintehamn 15.10 2002 två ex bankade på en fristående lind i en park (leg. GG), Ög, Linköping, järnvägsparken 1.9 1996 ett ex på skogslind (*Tilia cordata*) (leg. CC). Ny för respektive landskap. Denna art rapporterades ny för Sverige av Lindskog & Viklund (2000) som redovisade några fynd från Stockholmstrakten där den nu är vanlig. Den tycks vara på spridning i landet. Påfallande är att nästan alla fynd gjorts i parker och liknande urbana miljöer. Arten är predator på bladlöss, bladloppor och små fjärilslarver och påträffas på lövträd som är angripna av sådana insekter.

Lygus maritimus Wagner, 1949. Sk, Barsebäckshamn 23.8 1981 1♀ på *Chenopodium* sp. (leg. CC), Ha, Varberg, Getterön 9.4 1978 1♀ på *Atriplex* sp. (leg. CC), Träslövsläge 19.9 1993 (leg. GG)och senare håvad på strandmålla (*Atriplex littoralis*). Ny för Sverige. Den är en västeuropeisk havsstrandart som närmast är funnen i Danmark där den är utbredd och lokalt allmän (Gaun 1974). Som värdväxter anges olika havsstrandsväxter t.ex. *Sueda maritima, Atriplex*-ar-

ter, *Artemisia maritima* och *Rumex acetosella*. I England och Tyskland har den också påträffats längre in i landet på andra växter.

Megacoelum beckeri (Fieber, 1870). Sk, Saxtorp, Järavallen 30.7 1998 3 ex (leg.GG och Peter Cederström coll. GG). Arten är ny för Sverige. Den togs vid bankning på relativt fristående tallar på sandig mark ganska nära Öresund. Arten lever på svensk tall och ibland också på andra *Pinus*-arter. Den livnär sig främst som predator på bladlöss men suger ibland också växtsaft. Artens huvudutbredning är i Mellaneuropa och den är funnen upp till norra Tyskland (Schleswig-Holstein).

Phytocoris reuteri Saunders, 1875. Ha, Lindberg 21.8 1996 vid bankning på ex, flera lokaler i Varbergs-trakten (leg. GG), Öl, Högsrum, Halltorps hage 30.7 1975 1♂ på trubbhagtorn (*Crataegus monogyna*) (leg. CC), Isgärde 26.81998 (leg. GG). Ny för Ha och Öl. Tidigare endast angiven för Sk och Up (Coulianos & Ossiannilsson 1976) men troligen är den ej sällsynt i södra Sverige. Arten är nattaktiv och lever främst som predator på småinsekter på lövträd och buskar av rosväxternas familj, främst på hagtorn, hägg, rönn och fruktträd.

Pinalitus atomarius (Meyer-Dür, 1843). Ha, Varberg 15 och 17.10 1999. Bankad på kaskadgran (*Abies procera*) som växte i en gammal nedlagd handelsträdgård, ett ex vid varje tillfälle (leg. GG). Senare bankning har ej resulterat i ytterligare exemplar. Ög, Stjärntorp, längs väg N om slottet 1.11 2002 1♂ på ädelgran (*Abies alba*) (leg. Gunnar Sjödin). Ny för Ha och Ög. Arten rapporterades som ny för Sverige av Lindskog & Viklund (2000) som redovisade några fynd från Sö och Up i Stockholmstrakten. Arten lever på barrträd (*Abies, Picea* och *Pinus*) men har i Sverige endast hittats på *Abies*. Anges som rätt sällsynt i Danmark (Gaun 1974) och är ej funnen i Norge och Finland. Den är rapporterad från större delen av Europa och har en boreomontan utbredning.

Pithanus hrabei Stehlik, 1952. Vr, Brattforsheden, SV Källorna 20.6 1988 1♀ i gulskål (leg. Sven-Åke Berglind coll CC), Jä, Järpen 29.6 1981 1♀ (leg. CC), Vb, Harads 25-26.7 1926 1♀ (leg. A. Tullgren coll. SLU), Romelsön 21.6 – 29.8 2003 1 macropter ♀ i malaisefälla (leg. R.Pettersson), Lu, Vuollerim 24.7 1958 1♀ (leg. A. Sundholm coll NRM). Ny för Sverige. Arten har tidigare sammanblandats med *Pithanus maerkeli* (Herrich-Schaeffer, 1838) och i museisamlingar stått under detta namn. Den har en holarktisk utbredning och är funnen i Kanada, Nordeuropa (Norge, Finland, norra Ryssland), bergstrakter i Tjeckien och Tyskland och österut till Fjärran Östern. I Europa är utbredningen boreomontan. Biologin är föga känd. I Europa har den påträffats på öppen, gräsrik mark med bl.a. ljung. Såväl larver som vuxna djur håller sig mest på marken (Wachman et al 2004).

Trigonotylus fuscitarsis Lammes, 1987. Nb, Kalix skärgård 3.8 1982, Haparanda, Rutja 4.8 1984 1§♂ 6♀, Haparanda, Skönvik 6.8 1984 1♂ 1♀, Pajala, samhället 7.8 1984 2♀. Samtliga håvade på gräs: rödven (*Agrostis tenuis)* och rödsvingel *(Festuca rubra*) (alla leg. CC), Ly, Rusklidtjärn RN 7191/1627 3.7 – 18.8 2001 1♀ i trädfälla på tall (leg. R. Pettersson, det. CC), Lu, Vuollerim 26.7 1958 2♂ (leg. N. Gyllensvärd coll ZML), Nautasätna, 4 km NV Petsevarats, loc. 12. 7.9 1962 1♂ (leg. P. Brinck et al coll. ZML), Granlandet 2.8 – 1.9 1995 I malaisefälla 1♀ (leg. R. Pettersson det. CC). Ny för Sverige. Arten är funnen i Nordnorge (Coulianos 1998), större delen av Finland och NV Ryssland. Sannolikt vitt utbredd i norra Sverige. Arten synes föredra frisk ängs-och gräsmark och lever på gräs.

Triginotylus pulchellus (Hahn, 1831). Sk, Mälarhusen 8.9 2002 2 ex (leg. P. Cederström coll. GG), 1 ex Vombs fure 16.8 2005, 2 ex Ravlunda 20:8 2005 (leg. GG). I Sverige endast funnen i Sk och tidigare på 9 lokaler men alla fynd är gamla och gjorda 1931-1945. Arten lever på torra, sandiga marker på borsttåtel (*Corynephorus canescens*). Rödlistad som akut hotad (CR).

Halticus luteicollis (Panzer, 1804). Sm, Döderhult 22.7. 1997 (leg. GG), 1 ex håvades i gles ekskog med ganska rik växtlighet med bl.a. gulmåra. Ny för Sm. Från Sverige föreligger tidigare endast 6 fynd: Sk,Fågelsång 1800-talet leg. C.G. Thomson coll ZML (Thomson 1871), Öl 1♂ leg. Boheman coll.NRM, Högsrum, Ekerum 17.7 1940 5 ex på blodnäva (*Geranium sanguineum)* leg. E. Wieslander coll NRM, Byerum 17.8 1956 1 ex leg N. Gyllensvärd coll ZML, Halltorps hage 3-6.8 1976 1♂ leg H.Andersson & R. Danielsson coll ZML (Andersson & Da-

nielsson 1980), Sö, Sicklaön [Nacka] 1875, 1 ex på buskmåra (*Galium mollugo*), leg. O.M. Reuter (Spångberg 1880). Artens huvudsakliga utbredningsområde är Medelhavsområdet och Mellaneuropa. Från norra Tyskland och Danmark finns endast enstaka fynd. Arten är i Sverige rödlistad som akut hotad (CR).

Pachytomella parallela (Meyer-Dür, 1843). Nb, Haparanda, Rutja 4.8 1984 6♂ 29♀ på rödven *(Agrostis tenuis)* (leg CC), Överkalix 2.8 1997 ett tiotal ex vid kvällshåvning på en slagen gräsmark. Vid håvning på samma lokal 28.7 2004 sågs ett flertal exemplar (leg. GG). I Sverige tidigare endast känd från Nb, Råneå, Högsön 1965 och 1972 leg. H. Andersson (Coulianos & Ossiannilsson 1976). Arten lever på gräs på öppen gräs- och ängsmark. Möjligen har den en mer vidsträckt utbredning i norra Sverige och bör eftersökas. Närmast känd från mellersta Finland, Övertorneå vid Torne älv (Huldén 1985). Rödlistad som kunskapsbrist (DD).

Orthotylus adenocarpi (Perris, 1857) Sk, Kivik busstorget 31.7 1985 2♂ 6♀, Ystad, järnvägsstationen 6.8 1986 1♂ (leg. CC), Kivik 16.7 2004 1♂ (leg. GG). Samtliga fynd på harris (*Cytisus scoparius*) som också är denna arts värdväxt. Ny för Sverige. Den har en västlig atlantisk utbredning i Europa och är närmast funnen i Danmark (Jylland). Den är rödlistad i Sverige som starkt hotad (EN).

Orthotylus concolor (Kirschbaum, 1856). Sk, Sjöbo 29.7 och 10.8 1998 10 ex av denna ganska sällsynta art bankades på harris *(Cytisus scoparius)* som är artens värdväxt (leg. GG). Buskarna växte på en solexponerad sluttning på sandig mark. Ha, Varberg 17.9 2005, vanlig på harrisbuskar invid hamnområdet. Arten har hos oss tidigare endast varit känd från Sk men följande nya landskapsfynd kan antecknas: Ha, Halmstad 8.7 1930 1 ex leg. E. Wieslander coll NRM, Sm, Bredhälla, Tornbaggagöl 26.8 1986 2♂ 2♀ på harris, Oskarshamn 8.8 1981 1♂ 1♀ (leg. B. Gustafsson coll. NRM), Öl, Böda 16.8 1995 1♂ (leg. GG), Go, Hemse, folkhögskolan 3.7 1989 5♀ på harris (leg. CC). Arten var där talrik tillsammans med *Ortotylus virescens* (Douglas & Scott, 1865). Arten är rödlistad som sårbar (VU).

Pseudoloxops coccineus (Meyer-Dür, 1843). Ha, Ugglarp 2.8 1998 (leg. GG). Bankad på en större ask som stod i öppet läge. Ny för Ha. En syd-och mellaneuropeisk art.

Asciodema obsoleta (Fieber, 1864). Sk, Kivik 5.8 1982 4 ex (leg. F. Ossiannilsson coll ZML), Vitemölla, Kiviks marknadsplats 30.7 1985 6♀ på ärttörne (*Ulex europaeus*), Kivik, busstorget 31.7 1985 3♂ 14♀, Ystad , järnvägsstationen 6.8 1986 (leg. CC). På de två sistnämnda lokalerna togs den på harris tillsammans med *O. adenocarpi* (se ovan), Sjöbo 29.7 1998, Kivik 16.7 2004 vid bankning i ett ganska stort bestånd harris (*Cytisus scoparius*) tillsammans med *O. adenocarpi* (leg. GG). Ny för Sverige. En syd- och mellaneuropeisk art som närmast är funnen i Danmark. Enligt Gaun (1974) är den vanlig på sydkusten av Bornholm men annars är den endast funnen på vardera en lokal på Falster och Fyn. Rödlistad som starkt hotad (EN).

Campylomma annulicorne (Signoret, 1865). Sk, Vombsjön 14.9 1996, Ålabodarna 17.9. 1996, Ha, Varberg 11.9 2000 (leg. GG). På alla tre lokalerna bankad på korgvide *(Salix viminalis)*. Ny för Sverige. Utbredd i Mellan- och Sydeuropa och österut till Korea. Ej känd från övriga Norden närmast funnen i Nordtyskland (Holstein). Den lever på olika smalbladiga *Salix*-arter.

Criocoris crassicornis (Hahn, 1834). Denna art anmäldes från Sk som ny för Sverige av Sven Persson (Andersson 1983) dock utan angivande av några lokaler. Vi känner till följande svenska fynd: Sk, Landskrona 25.7 1980 1♂ 2♀, Saxtorp 6.8 1980 1♂ (leg. S. Persson), Dalby, Ö. Mölle 18.7 1989 1♂ (leg. R. Danielsson coll ZML), Hovdala 12.8 1995, Fyledalen 29.7 1998, Härnestad 11.8 1998, Ha, Valinge 30.7 1995, Rolfstorp 3.8 1996 (leg. GG). På de fem sistnämnda lokalerna håvad på örtrika gräsmarker med gulmåra *(Galium verum)* som är artens näringsväxt.

Macrotylus cruciatus (R.F. Sahlberg, 1848). Nb, Lahnasuando, augusti 1991 1 ex (leg. P. Cederström coll. GG), samma lokal 28.7 2004 2 ex., Överkalix 28.7 2004 1 ex (leg. GG). Ny för Sverige. Arten lever på älggräs *(Filipendula ulmaria)*. Det är en nordlig art som i Norden tidigare är känd från Finland, från södra delen norrut till Kemi lappmark i Tornedalen (Lammes & Rinne 1990). I övrigt är den funnen i större delen av Ryssland samt österut i norra Asien

bort till Korea.

Monosynamma maritimum (Wagner, 1947). Ha, Falkenberg 25.6 1998 2♀ på krypvide *(Salix repens)* (leg. G. Sjödin det. CC), Tönnersa skog, inre dyn 5-11.7 2002 1♂ i vitskål (leg. K. Larsson det CC). Ny för Sverige. Arten är funnen i längs Nordsjökusten från Danmark (Husby Klit och Husby) (Gaun 1974) över Tyskland till Holland och England. Dess värdväxt är *Salix repens*.

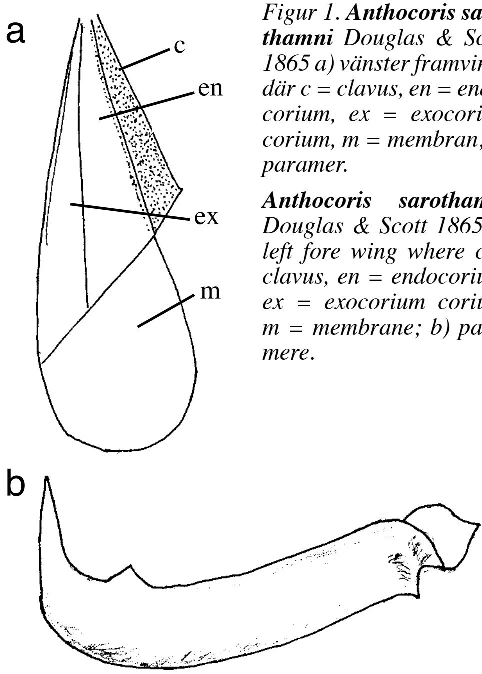
Phoenicocoris modestus (Meyer-Dür, 1843). Bl, Mörrum, Furuboda 12.7 1959 1♀ (leg. H.W.Waldén coll GNM), Öl, 1,5 km NNV Torslunda k:a 29.7 1972 1♀ på tall, Vickleby alvar, Storkarsten 17.7 2000 11 ex på tall (leg. CC), N. Kvinnaby 13.7 2004 på tall tillsammans med *Phoenicocoris obscurellus* (Fallén, 1829) (leg. GG). Ny för Bl och Öl.

Psallodema fieberi (Fieber, 1864). Ha, Varberg 7 och 10.8 2001 (leg. GG). Bankad på alm (*Ulmus glabra*) som är dess värdväxt. Ny för Ha. Tidigare funnen i Sverige i Sk och Bl. En europeisk art som närmast är funnen i Danmark och Tyskland.

Psallus albicinctus (Kirschbaum, 1856) Sk, Övedskloster 1.6 1999 1♂ bankad på ek (leg. GG). Ny för Sk, tidigare i Sverige känd från Bl, Ög och Up. En mellaneuropeisk art vars värdväxt är ek. Enligt Wachman et al (2004) förekommer djuren högt uppe i trädkronorna, vilket kanske kan vara orsaken till att den inte fångas så ofta.

Psallus piceae Reuter, 1878. Ha, Hjärtared 25.7 1999, ett ex bankad på gran *(Picea abies)* som är artens värdväxt. Ytterligare några ex togs i Nösslinge 5.7 2004 på granar som växte i ett skogsbryn som vätte mot en betesvall (leg. GG), Hs, Edsbyn, Bäck 29.9 1979 1♀ (leg. B. Henriksson), Ås, Dorotea, Hjortronstigen 5.8 1996 2♀ (leg. G. Sjödin). Ny för respektive landskap. Tidigare endast känd från Jä och Ån. Ej funnen i övriga Norden men är känd från ett flertal länder i Mellaneuropa.

Psallus salicis (Kirschbaum, 1856) (*alnicola* Douglas & Scott, 1871). Ha, Varberg 11.9 2000, Go, Mästermyr 23.8 2000 (leg. GG). På båda lokalerna bankad på klibbal (*Alnus glutinosa*). Ny för Ha och Go.

Figur 1. ***Anthocoris sarothamni*** *Douglas & Scott 1865 a) vänster framvinge där c = clavus, en = endocorium, ex = exocorium corium, m = membran; b) paramer.*

Anthocoris sarothamni *Douglas & Scott 1865 a) left fore wing where c = clavus, en = endocorium, ex = exocorium corium, m = membrane; b) paramere.*

Psallus wagneri Ossiannilsson, 1953. Ha, Varberg 5.6 1997, Rolfstorp 3.6 2000 (leg. GG). Bankad på ek. Ny för Ha.

TINGIDAE

Derephysia cristata (Panzer, 1806). Öl, Högsrum, Noaks ark 6.6 2002, 1 ex håvades på torr solexponerad mark (leg. GG). Detta är det första fyndet utanför Ölands stora alvar där arten hittills haft sin enda nordiska förekomst (Coulianos 1983). Arten påträffas där under fältmalört *(Artemisia campestris)* som är den huvudsakliga värdväxten. Det är en art med eurosibirisk utbredning som förekommer i ett brett bälte genom Mellaneuropa från Tyskland, Baltikum och bort genom mellersta Asien (Péricart 1983).

NABIDAE

Himacerus major (A. Costa, 1842). Ha, Varberg 15.8 1997, 25.9 1998, 6.8 2000, Hunnestad 3.8 2000 1 ex vid varje tillfälle (leg. GG). Ny för Ha. Tidigare endast känd från Sk. Alla exemplaren togs vid kvällshåvning på ganska torr mark med

högt gräs. Arten är ett nattdjur som om dagen håller till nere vid marken och på natten ger sig ut på jakt. Därför fångas den mera sällan på dagen vid håvning (Péricart 1987). I Danmark är den framför allt funnen på Jyllands västkust. Det är huvudsakligen en västeuropeisk art

ANTHOCORIDAE

Anthocoris amplicollis Horvéth, 1893. Sk, Skäralid 5.6 1993, Övedskloster 10.8 1998, Öl, Algutsrum 27.7 2002. Ett exemplar på varje lokal (leg. GG). Lever på ask *(Fraxinus excelsior)* där den livnär sig på bladlusarten *Prociphilus bumeliae* Schrank (Péricart, 1972). En i Sverige sällsynt art som är rödlistad som sårbar (VU) och anges som försvunnen i Skåne. Den är funnen i Bl och på Öl och Go. Huvudutbredningen är i västra Mellaneuropa.

Anthocoris sarothamni Douglas & Scott, 1865. Sk, Vitemölla 15.6 2001, Kivik och Borrby 16.7 2004, Mälarhusen 2.10 2004 (leg. GG kontr. J. Péricart). Ny för Sverige och Norden. Arten är relativt lätt att känna igen på utbredningen av den matta ytan på framvingarna och på paramerens utseende (Péricart 1972). Corium är glänsande, endast clavus är matt (Fig. 1a) och parameren har en fin tand nära spetsen (Fig. 1b). Djuren har tagits vid bankning på bestånd av harris (*Cytisus scoparius*) som växte i öppet solexponerat läge. Arten har huvudsakligen en västlig atlantisk utbredning med förekomst från norra Tyskland ned till Spanien, Italien, Grekland och västliga Nordafrika och Kanarieöarna. Den lever huvudsakligen på harris och är predator på bladloppor bl.a. *Arytania genistae* (Latreille) som är en ganska vanlig art i Skåne (Ossiannilsson 1992).

Brachysteles parvicornis (A. Costa, 1847). Sk, Ålabodarna 28.5 1997 och 5.9 2003 (leg. Alan Dufberg coll. GG), 10.10 2002 och 7.10 2003 (leg. Sven Persson). Ny för Sverige. Den påträffades vid sållning av förna. Den livnär sig på hornkvalster (underordningen *Oribata*). Den förekommer i förna och mossa på såväl torra som fuktiga lokaler. Den är även funnen under bark på träd (Péricart 1972). Utbredningen i Europa är västlig i ett brett bälte från Danmark till Frankrike, mellersta Medelhavsområdet och Nordafrika.

LYGAEIDAE

Scolopostethus grandis Horvath, 1880 (*pseudograndis* Wagner, 1949). Ha, Tvååker 3.11 1992 1 ex, Hunnestad 14.9 1994 1 ex. (leg. GG). Djuren erhölls vid sållning av lövförna. Ny för Ha. I Sverige tidigare funnen i Sk. Den är inte känd från övriga Norden och den har en västlig-sydlig utbredning i Europa från England till Grekland med tyngdpunkten i västra delen (Péricart 1998).

Taphropeltus hamulatus (Thomson, 1870). Sm, Döderhult 2.6 2002 ett ex håvat i en ekbacke (leg. GG), Go, Visby 16.7 1961 1♂, St. Karlsö, Marmorberget 7.8 1988 1♂ (leg. CC), Etelhem, Sigvalde 25.8 2000 ett ex håvat på ganska torr solexponerad betesvall i en backsluttning (leg. GG). Ny för Sm och Go. Arten har tidigare sammanblandats med den snarlika *T. contractus* (Herrich-Schaeffer, 1835) men har visat sig förekomma i de flesta landskap upp till Up.

Peritrechus lundii (Gmelin, 1790). Sk, Åhus, Ripa sandar 7.8 1986 1♂2♀ på torr solexponerad sandmark med gles torrmarksvegetation med bl.a. gulmåra (*Galium verum*), fältmalört (*Artemisia campestris*), backtimjan (*Thymus serphyllum*), sandvita (*Berteroa incana*) och sandlusern (*Medicago minima*) (leg. CC), Häckeberga 5.10 1995 1 ex (leg. GG). Detta är de första skånska fynden av arten sedan 1940. Från de övriga landskapen med fynd av arten finns endast gamla fynd: Öl senast 1940, Go senast 1938, Up senast 1936. Rödlistad som akut hotad (CR). Närmast funnen i Danmark. I övriga Europa har arten i huvudsak en sydvästlig utbredning med tyngdpunkten i den västra delen där den anges vara mycket vanlig. En torrmarksart som påträffas i skogsbryn, åkerkanter och liknande habitat helst på sandmark.

Xanthochilus quadratus (Fabricius, 1798). Sk, Degeberga, Drakamöllan 15.6 2001, 20.8 2005, Ravlunda 16.7 2004, 20.8 2005 (leg. GG). Degebergaexemplaren togs på en solexponerad betesvall i en backsluttning vid Kumlan. Ravlundalokalen är likartad sandmark med mer eller mindre gles gräsvegetation. Péricart (1998) anger den som en typisk stäppart, särskilt bunden till gräsmarker. Arten är rödlistad som starkt hotad (EN)

Trapezonotus dispar Stål, 1872. Sk, Löderups strandbad 7.5 2005 1♂ 2♀ (leg. CC). Djuren hittades på marken bland lövförna i skogsbryn med alm, ek och lönn. Ny för Sverige. Arten förekommer i mellersta och södra Europa, västra Nordafrika och västra Asien. Närmast funnen i sydöstra Danmark. Enligt Péricart (1998) är arten mesofil och förekommer främst i lövskog, ibland också på torrare, öppen mark som den närstående och mycket allmänna *Trapezonotus arenarius* (Linnaeus, 1758).

COREIDAE

Nemocoris falleni R.F. Sahlberg, 1848. Sm, Hornsö 8.7 1984 1♀ (leg. B. Andersson), Rugstorp 7.7 1984 1 ex, Föderhult 13.5 1996 1 ex (leg. GG), Alseda, Vagnhester 13.7-13.8 1994 1♂ i fallfälla på torräng (leg. T.Fasth coll. CC), Ög, Omberg, Storpissan 5.6 1984 1♀ (leg. G. Sjödin). Ny för Sm och Ög. Tidigare endast känd från Vs (troligen Västeråstrakten) genom ett ex från 1800-talet leg. C.H. Johansson coll. NRM. Den är knuten till ärtväxter som *Vicia*- och *Lathyrus*arter och håller sig om dagen dold på marken under värdväxterna för att om natten krypa omkring i växternas närmaste omgivning. Den fångas då ofta i fallfällor. Arten är närmast funnen i Norge och Finland och är utbredd i större delen av Europa och bort till Sibirien. Den betraktas överallt som en stor sällsynthet (Moulet 1995).

CYDNIDAE

Legnotus limbosus (Geoffroy, 1785) Sk, Löderups strandbad 7.5 2005 1♀ på marken på en sydexponerad backe (leg. CC), Öl, Stenåsa 9.6 2002 1 ex håvat vid vägen som går tvärs över alvaret. På vägrenen växte en del olika örter bl.a. gulmåra *(Galium verum)* som är dess värdväxt. (leg. GG). Ny för Öl. Tidigare endast känd från Sverige i form av ett exemplar från Sk, S. Sandby i ett grustag 26.4 1953 (leg. P. Ardö coll ZML) (Coulianos & Ossiannilsson 1976). Det är en syd-och mellaneuropeisk art som förekommer upp till norra Tyskland och Danmark.

PENTATOMIDAE

Aelia klugi Hahn, 1831. Sk, Revinge 20.5 1997 3 ex, Ljungbyhed 24.5 1997 1 ex, Vombs fure 25.5 1997 1 ex, Harlösa 25.6 1998 flera ex (leg. samtliga P. Cederström), Ripa 2.7 1998, Flyinge 3.7 1998 (leg. GG). Ny för Sk. I Sverige tidigare endast känd från Go där den ej är ovanlig. Den lever på solig, öppen mark och har en eurosibirisk utbredning.

Aelia rostrata Boheman, 1852 tycks ha blivit mycket sällsynt i Sverige. Den är funnen i Sk., Ravlunda 1933, Öl. Hornsjöns östra strand 1920,1932, 1934, Högsrum, Rönnerum 1941, Go, 3 1800-talsfynd, Visby 1941. Fyndet från Sö i Coulianos & Ossiannilsson (1976) beror på feletikettering och utgår. Trots mycket letande efter arten på både gamla och nya möjliga lokaler har vi inte lyckats finna den. Närmast funnen i sydöstra Danmark men även här är fynden gamla och artens förekomst anges som osäker (Tolsgaard 2001). I Sverige rödlistad som akut hotad (CR).

Piezodorus lituratus (Fabricius, 1794). Arten har tidigare angetts som akut hotad i den svenska rödlistan, men är nu rödlistad som starkt hotad (EN). Den är för närvarande ej så ovanlig i Sk på lämpliga lokaler med harris *(Cytisus scoparius)* som är artens huvudsakliga näringsväxt . Följande fynd kan noteras: Sk, Sjöbo 29.7 1998 flera ex på ett större harrisbestånd (leg. GG och P. Cederström), observerad på andra lokaler t.ex. Vitemölla, Kivik och Mälarhusen, Ha, Hunnestad 23.6 2005 1 ex, Rolfstorp 26.8 2005, Varberg 17.9 2005 (leg. GG), Öl, Vickleby, Sandbergen 10.8 2001 1 ex, 27.7 2003 talrika larver på harrisbestånd (leg. CC). Ny för Ha och Öl. Arten har uppenbarligen spritt sig till nya lokaler och utvidgat sitt svenska utbredningsområde i sen tid. För att den skall trivas krävs att harrisbuskarna står i varmt och solexponerat läge. Harris är frostkänslig och bestånd av växten fryser ej sällan bort. Insektsarter som har harris som värdväxt kan därför lätt försvinna från tidigare gynnsamma lokaler.

Tack

Följande personer tackas varmt för att de lämnat oss skinnbaggsmaterial för bestämning och för att de här låtit oss publicera deras fynd: Sven-Åke Berglind, Peter Cederström, Alan Dufberg, Tomas Fasth, Bo Henriksson, Per-Erik Lingdell, Sven Persson, Roger Pettersson, Gunnar Sjödin och Bo G. Svensson. Jean Péricart, Montereau, Frankrike tackas för kontroll-

bestämning. Följande personer tackas för att vi fått möjlighet att studera museisamlingar i deras vård Roy Danilesson (Zoologiska Museet, Lund), Ted von Proschwitz (Göterborgs Naturhistoriska Museum) och Bert Viklund (Naturhistoriska Riksmuseet Stockholm).

Litteratur

Andersson, H. 1983. Från Entomologiska sällskapets i Lund förhandlingar åren 1981-1982. – Ent. Tidskr. 104:87.

Andersson, H. & Danielsson, R. 1980. Halltorps hage. Entomologisk inventering samt förslag till skötselåtgärder. – Rapport SNV PM 1371. Statens natuvårdsverk, Stockholm.

Aukema, B., Cuppen, J.G.M., Nieser, N. & Tempelman, D. 2002. Verspreidingsatlas Nederlandse Wantsen (Hemiptera:Heteroptera). Deel 1:Dipsocoromorpha, Nepomorpha, Gerromorpha & Leptopodomorpha. – EIS-Nederland. Leiden.

Carlsson, B. 2004. Något om ryggsimmarnas och vattenbiets förekomst i Västsverige. – Aromia 33(2): 4-5.

Coulianos, C-C. 1983. Skinnbaggar på Ölands Stora alvar. – Ent. Tidskr. 104: 101-120.

Coulianos, C-C. 1998. Annotated Catalogue of the Hemiptera-Heteroptera of Norway. – Fauna norv. Ser. B 45: 11-40.

Coulianos, C-C., Nilsson, A.N. & Söderberg, H. 1992. Norrlands vattenskinnbaggar - en faunistisk översikt. – Natur i Norr 11(2): 81-102.

Coulianos, C-C. & Ossiannilsson, F. 1976. Catalogus Insectorum Sueciae.VII. Hemiptera-Heteroptera. 2nd Ed. – Ent. Tidskr. 97:135-173.

Damgaard, J. 1997. De danske vandtaegers udbredelse og status (Heteroptera:Gerromorpha & Nepomorpha). – Ent. Meddr. 65: 49-108.

Gaun, S. 1974. Blomstertaeger. Danmarks Fauna 81. – Dansk Naturhistorisk Forening. København.

Gärdenfors, U. (ed.) 2005. Rödlistade arter i Sverige 2005. – ArtDatabanken, SLU, Uppsala.

Huldén, L. 1985. *Pachytomella parallela* (Meyer-Dür)(Miridae) ny för Finland. – Notulae Ent. 65:160.

Huxley, T. 2003. Provisional atlas of the British aquatic bugs (Hemiptera, Heteroptera). – Biological Records Centre, Huntingdon.

Jansson, A. 1986. The Corixidae (Heteroptera) of Europe and some adjacent regions. – Acta Entomol. Fennica 47:1-94.

Jansson, A. 1996. Heteroptera Nepomorpha, Aquatic Bugs. – *In*: Nilsson, A. (ed.) The Aquatic Insects of North Europe: 91-104. Apollo Books, Stenstrup.

Lammes, T. & Rinne, V. 1990. Maps of the provincial distribution of Finnish Heteroptera. – Ent. Fennica 1: 209-220.

Lindskog, P. & Viklund, B. 2000. On *Deraeocoris lutescens* (Schilling) and *Pinalitus atomarius* (Meyer-Dür) in Sweden (Heteroptera:Miridae). – Ent. Fennica 11:211-238.

Moulet, P. 1995. Hémiptères Coreoidea Euro-Mediterranéens. – Faune de France 81, Paris.

Ossiannilsson, F. 1992. The Psylloidea of Fennoscandia and Denmark. – Fauna Entomol.Scandinavica Vol.26. E.J. Brill, Leiden.

Péricart, J. 1972. Hémiptères Anthocoridae, Cimicidae et Microphysidae de lÓuest-Paléarctique. Faune de lÉurope et du Bassin Méditerranéen 7. – Masson et Cie Éditeurs, Paris.

Péricart, J. 1983. Hémiptères Tingidae Euro-Mediterranéens. – Faune de France 69. Fédération Francaise des Sociétés de Sciences Naturelles, Paris

Péricart, J. 1987. Hémiptères Nabidae d'Europe occidentale et du Maghreb. – Faune de France 71, Paris.

Péricart, J. 1998. Hémiptères Lygaeidae Euro-Mediterranéens. Faune de France 84 A, B, C. – Fédération Francaise des Sociétés de Sciences Naturelle, Paris.

Polhemus, J.T. 1995. Notonectidae – *In*: Aukema, B. & Rieger, C.(eds.) Catalogue of the Heteroptera of the Palaearctic Region Vol.1: 63-73. The Netherlands Entomological Soociety, Amsterdam.

Southwood, T.R.E. & Leston, D. 1959. Land and Water Bugs of the British Isles. – F. Warne & Co, London.

Spångberg, J. 1880. Bidrag till Stockholmstraktens insektfauna. – Ent. Tidskr. 1: 198-200.

Thomson, C.G. 1871. Öfversigt af de i Sverige funna arter af gruppen Capsina. – Opuscula Entomologica 4. XX: 410-452. Lund.

Tolsgaard, S. 2001. Status over danske bredtaeger, randtaeger og ildtaeger. – Ent. Meddr. 69:3-46.

Wachman, E., Melber, A. & Deckert, J. 2004. Wanzen Band 2. Tierwelt Deutschlands 75. Teil. – Goecke & Evers, Keltern.